

Acta 1, 21–22 és János 1, 35–43.

Mikor Péter a Júdás helyének betöltése miatt összehívott űskeresztyén gyülekezet előtt igazolta a betöltés szükségét s megtette az előterjesztését is arra nézve, hogy milyennek kell annak a férfúnak lennie, a kit Júdás helyére választhatnak, azt mondja:

Azok közül a férfiak közül, a kik mindenkor velünk voltak, a míg az Úr Jézus velünk járt-kelt, kezdve a János keresztségétől egészen azon napig, a melyen tőlünk felvitetett, kell, hogy egy velünk együtt tanúbizonysága legyen az ő feltámadásának.

Ebben az előterjesztésben nemcsak az az érdekes, hogy az apostolokon kívül még többen is voltak ott az első gyülekezetben, a kik Jézus egész földi életének szemtanúi voltak, hanem különösen az, hogy ezt a működést Péter János keresztségétől datálja. Az azelőtt történt események lényegtelenek. Csak a mióta fellépett, amióta messiásként működött, azóta fontos minden szava és tette. Ennek a működésnek a tanúi az apostolok. S mert ennek tanúi, azért csakis az választható közējök, a ki hasonlókép tanuja volt Jézus egész nyilvános működésének.

A terminus a quo nem abból a szempontból érdekes, mintha bizonyság volna a mellett, hogy Jézus messianitásáról a keresztség előtt absolute nem lehet szó. Mert hiszen azt senki sem bizonyíthatja be, hogy Jézust az ő nyilvános fellépése előtt is valaki Messiásnak tartotta volna. Sőt ő maga is azért vette fel Jánosnál a keresztséget, mivelhogy az volt az Istenországára való előkészülés aktusa. A keresztség tehát Jézusra nézve sem volt más, mint a mi a többire nézve volt: előkészület. Ezért kellett neki is betölteni az űr minden rendelkezését s ezért lehet szó csakis a keresztség óta arról, hogy Jézus messiási munkásságot fejtett ki s Messiásul lépett fel. Az már lehet kérdés tárgya, hogy vajjon Jézus maga is tartotta-e magát János keresztsége előtt is Messiásnak, úgy, amint azt Lukács evangéliomában látjuk, hogy a néma természettől kezdve a keleti bölcsekig, Arábiától kezdve a jerusalemi királyi palotáig, Betlehemtől

Egyiptomig minden és mindenki csak a kis Jézus messiánitásáról beszélt?

Ez adatnak a jelentősége abban van, hogy ha az apostoli biztonyságtétel csakugyan a Jézus keresztségénél kezdődött, akkor világos, hogy az apostoloknak mindnyájuknak ott, a János keresztelésénél kellett megismerkednie Jézussal. Ott kellett Jézust megismernie Józsefnek és Mátyásnak is, akiket a sok alkalmas ember közül most apostollá jelölnek s a kik közül Mátyást meg is választják.

Tudjuk, hogy a tanítványok gyűjtését Jézus a synoptikus evangéliumok szerint Galileában kezdte meg. Jellemző, hogy amikor az első két pár tanítványt elhívta, úgy tette azt, mintha azok vele régóta ismerősök lettek volna. Nemcsak személyét ismerték pedig, hanem a munkakört is, amelybe őket elhívta. Mindenesetre meglepő dolog ez, amelynek megmagyarázására nem tudnak más körülményt felhozni, mint hogy ezek mind ismerősök, sőt rokonok voltak Jézussal. Ámde ez nem elég magyarázat annak megértésére, miért hagyják ott azok a munkájuk után élő emberek a békés foglalkozásukat, családjukat, minden vagyonukat s miért csatlakoznak hosszú vándorlásra Jézushoz? Mert rokoni vagy baráti érzésből aligha követték volna őt ilyen nagy készséggel.

A helyzetre János evangéliumának tudósítása tudna csak némi fényt deríteni. Csakhogy ezt nem szokták tekintetbe venni, sőt történeti szempontból teljesen értéktelennek mondják. Legújabbban a Studien und Kritikenben kimutatta Zimmermann, hogy a Lukács-féle tudósítás nagyon sokban igazolja a János evangéliumát. Most ennek a bizonyítására hozom fel én is ezt az adatot.

János evangéliuma úgy adja elő a dolgot, hogy Jézus, amikor Galileából Jánoshoz zárandokolt, a keresztelés alkalmával, előbb-e, vagy utóbb, az nem lényeges, nyerte az első tanítványokat, és pedig János tanítványai közül. Ugyanitt csatlakozott hozzá mind a két testvérpár, amely később Galileában állandó kíséretévé vált. De ezeken kívül ugyanakkor más emberek is csatlakoztak, amint hogy ezt Act. 1, 21-22 követeli is. Mert ha nem ekkortól datálódik például Mátyásnak és Józsefnek az ismeretsége is, akkor Act. 1, 21-22-nek nincsen értelme. Ha pedig van értelme, akkor ez igazolja János evangéliomának idevágó adatait. Akkor a dolog így áll: Amikor Jézus lement a Jordán vidékére a Keresztelőhöz, ott talán csakugyan az említett jelenés miatt a Keresztelő felhívta az őt környező buzgó kegyes emberek figyelmét Jézusra. Ezek között voltak Jézusnak galileabeli ismerősei is. Ezek többekkel együtt szívesen követték volna a szelid lelkű ifjút,

de az a pusztába vonult, ahol a saját messiási öntudatát tisztázta s véglegesen kialakult messiási programmal tért vissza János környezetébe. Ekkor történt meg a séta, amely alatt János ismételten felhívta Jézusra a tanítványai figyelmét. Ezek most már vele együtt mentek fel Galileába, ahol azonban Jézus nem lépett fel egészen a Keresztelő fogságba jutásáig. Ez idő alatt a Keresztelőnél megismert s e tájon élő ismerősei rendes foglalkozásuk után láttak. Mikor aztán elérkezettnek látta az időt arra, hogy a Keresztelő működése által az Isten országa iránt felkeltett érdeklődést tovább ápolja, fellépett. De előbb csak a János jelszavával a közelgő istenország hirdetésével lép fel. Csak azután, amikor tanítványaival bejárta már egész Galileát, csak amikor az érdeklődés mindenütt széles rétegekre terjedt, csakis akkor választja ki aztán a sok tanítvány közül a 12 apostolt vagyis kiküldöttet a végből, hogy bejárva a már egyszer bejárt vidéket tartsák elevenen az érdeklődést az istenországa iránt. Így hát a tanítványok csakugyan János környezetéből kerültek ki. Ez az oka, hogy Judás Iskariót nem volt galileai, hanem judeai, s ez az oka annak is, hogy most még mindig annyi ember van az első gyülekezetben, akik Jézus egész működésének szemtanui voltak, hogy válogatni is lehetett közülök. Az Acta adata tehát János előadását támogatja.

Raffay Sándor.